

**Lietuvos mokinių lotynų kalbos ir Antikos kultūros olimpiada
2019 m.**

Trečius–ketvirtus metus besimokantiems moksleiviams

Rajono (miesto) etapas

Užduočių atlikimo laikas 2 val.

---

mokykla (gimnazija)

---

dalyvio vardas, pavardė

Maksimalus taškų skaičius 86

Vertinimas:

I UŽDUOTIS. Perskaitykite tekstą ir atlikite toliau nurodytas užduotis.

Proximē cum in patriā meā Cōmī fuī, vēnit ad mē salūtandum mūnicipis meī filiū praetextātus. Huic ego 'Studēs?' inquam. Respondit: 'Etiam.' 'Ubi?' 'Mediolānī.' 'Cūr nōn hīc?' 'Et pater eius (erat enim unā atque etiam ipse addūxerat puerum): 'Quia nūllōs hīc praeceptōrēs habēmus.' Huic ego et aliīs (opportūnē complūrēs patrēs audiēbant): 'Quārē nūllōs? Līberōs vestrōs oportet hīc discere'. Ubi enim aut iucundius morārentur quam in patriā aut pudīcius continerentur quam sub oculīs parentum aut minōre sūmptū quam domī? Quantulum est ergo collātā pecūniā condūcere praeceptōrēs, quodque nunc in habitātiōnēs, in viātica, in ea, quae peregrē emuntur, impenditis, adicere mercēdībūs? Atque adeō ego, quī nōndum līberōs habeo, parātus sum prō rē pūblicā nostrā, quasi prō parente, tertiam partem eius pecūniae, quam cōferre vōbīs placēbit, dare. (Secundum C. Plinium Iuniorē, *Epistulae* IV. 13. 3-6).

adeō dar ir, dargi

adic|io, iēci, iectum, ere pridėti; paskirti

Cōm|um, ī n Komā, *miestas Italijos šiaurėje, dab. Como*

condūc|o, dūxī, ductum, ere suvesti, surinkti; samdyti

cōn|fero, contulī, collātum, ferre sunėsti, surinkti

contin|eo, tinuī, tentum, ēre sulaikyti; pass. būti

(iš)laikomam, laikytis

habitāti|o, ōnis f būstas, butas; mokestis už butą

impend|o, pendī, pēsum, ere išleisti, sunaudoti

Mediolān|um, ī n Medijolanas, *dab. Milanas*

merc|ēs, ēdis f atlyginimas, užmokestis

mor|or, ātus sum, ārī pasilikti, apsisoti

mūnic|e|ps, ipis m municipaliausias pilietis; *čia kraštiečiai*

opportūn|ē kaip tik; laiku

peregrē svetimame krašte, svetur

praetextāt|us, a, um vilkintis togą pretekstą, t. y. paauglys

proximē visai neseniai

pudīc|us, a, um drovus, doras

quantulum kiek nedaug, koks menkniekis

sūmpt|us, ūs m išlaidos; lėšos

viātic|um, ī n kelionpinigiai

Atsakykite į klausimus, pažymėdami teisingus atsakymus (galimi keli teisingi atsakymo variantai):

1. Qui homines vēnērunt apud C. Plīnium?

a. municeps eius cum filio atque plures parentes

c. complures parentes

b. unus filius mancipis

d. omnes municipes Comenses

2. Ubi studēbat filius illīus mūnicipis?

a. Comi.

c. Mediolani.

b. Hic.

d. Romae.

3. Cūr puerī Cōmēnsēs in patriā suā discere nōn possunt?

a. Quia Mediolani iucundius morantur.

c. Quia Mediolani praeceptores sunt meliores.

b. Quia praeceptores desunt Comi.

d. Quia magistros Comi non habent.

4. Cūr oportet līberōs domī discere? (pažymėkite neteisingą atsakymą)

a. Nam domi iucundius vivere possunt.

c. Nam pudicius habitant cum patres eos vident.

b. Nam domi minore pecunia continentur.

d. Nam peregre minore sumptu habitant.

5. Quōrum rērum sumptūs parentēs nunc habent? (pažymėkite neteisingą atsakymą)

a. Habitationis.

c. Viaticorum.

b. Tributi rei publicae suae.

d. Omnium quae peregre emuntur.

6. Quid C. Plīnius pollicitus est?

a. Omnes sumptus eruditionis se

c. Se additurum tertiam partem pecuniae.

soluturum.

b. Se additurum pecuniam, quam conferre parentibus placebit. d. Se additurum nullam pecuniam.

7. Quā dē causā C. Plīnius hoc pollicitus est?

- a. Nam ipse liberos non habet. c. Nam putat hoc esse rei publicae bonum.
 b. Nam suis parentibus pollicitus erat. d. Nam parens rei publicae est.

Vertinimas: Už kiekvieną teisingą atsakymą po 2 taškus (daugiausia 14 taškų).

Suma:

II UŽDUOTIS. Pabraukite teisingą lotyniško sakinio variantą:

1. Kuris iš šių lotyniškų posakių priskiriamas prancūzų filosofui Dekartui (Descartes)?

- a. Cogito ergo sum. c. Errare humanum est.
 b. Memento mori. d. Sapientia potentia est.

2. Kuris iš šių posakių yra vienuolių benediktinų šūkis?

- a. Labora! c. Ora et labora!
 b. Festina lente! d. Fac et spera!

3. Kuris iš posakių reiškia, kad knygoje nenurodyti leidimo metai?

- a. sine dubio c. sine odio
 b. sine cura d. sine anno

4. Kuris iš šių lotyniškų posakių reiškia, kad susitikimas buvo paskirtas konkrečiai nurodant dienas?

- a. sine dubio c. dies diem docet
 b. sine die d. de facto

5. Kuris iš šių lotyniškų posakių reiškia, jog kartojant įsimenama?

- a. Scripta manent. c. Bis repetita manent.
 b. Ad memoriam. d. Permanente.

Vertinimas: Už kiekvieną teisingai pabrauktą posakį 1 taškas, daugiausia 5 taškai.

Suma:

III. UŽDUOTIS Parašykite šiuos posakius daugiskaita.

Pvz. Malum est cōsilium, quod mūtārī nōn potest.	<i>Mala sunt consilia, quae mutari non possunt.</i>
Cōgnōsce tē ipsum!	<u><i>Cognoscite vos ipsos!</i></u>
Quī invidet minor est.	<u><i>Qui invidet minores sunt.</i></u>
Amārus frūctus sceleris.	<u><i>Amari fructus scelerum.</i></u>
Per mare, per terram.	<u><i>Per maria, per terras.</i></u>
Fātum volentem dūcit, nōlentem trahit.	<u><i>Fata volentes ducunt, nolentes trahunt.</i></u>

Suma:

Vertinimas: Už kiekvieną teisingai pakeistą sakinį po 2 taškus, daugiausia 10 taškų.

IV UŽDUOTIS. Parašykite šiuos posakius vienaskaita.

Pvz.: Quibus peccāre licet, eī peccant minus.	<i>Cui peccare licet, is peccat minus.</i>
Lēgēs bonae ex malīs mōribus nāscuntur.	<u><i>Lex bona ex malo more nascitur.</i></u>
Numquam perīcula sine perīculīs vincuntur.	<u><i>Numquam periculum sine periculo vincitur.</i></u>
Virīs fortibus nōn opus est mūrīs.	<u><i>Viro forti non opus est muro.</i></u>
Hominēs aut ea perīcula, quae imminent, nōn vident, aut ea, quae vident, negligunt.	<u><i>Homo aut id periculum, quod imminet, non videt, aut id, quod videt, negligit.</i></u>
Alia legunt puerī, alia virī, alia senēs.	<u><i>Aliud legit puer, aliud vir, aliud senex.</i></u>

Vertinimas: Už kiekvieną teisingai pakeistą sakinį po 2 taškus, daugiausia 10 taškų.

Suma:

V UŽDUOTIS. Parašykite šiuos posakius būsimuoju (futurum I) laiku.

Pvz. Sī datis, datur vōbīs.	<i>Si dabitīs, dabitur vobis.</i>
Tempora <u>mūtantur</u> , et nōs <u>mūtāmur</u> in eīs.	<u><i>Tempora mutabuntur et nos mutabimur in eis.</i></u>
Amīcus diū <u>quaeritur</u> , vix <u>invenītur</u> , difficile <u>servātur</u> .	<u><i>Amicus diu quaeretur, vix invenietur, difficile servabitur.</i></u>
Hic mundus aut nōs <u>irridet</u> , aut <u>irridētur</u> ā nōbīs.	<u><i>Hic mundus aut nos irridebit, aut irridebitur a nobis.</i></u>
Sī animō <u>regeris</u> , rēx es; sī corpore, servus.	<u><i>Si animo regeris, rex eris; si corpore, servus.</i></u>
In magnō magnī fluvio <u>capīuntur</u> piscēs.	<u><i>In magno magni fluvio capientur pisces.</i></u>

Vertinimas: Už kiekvieną teisingai pakeistą sakinį po 2 taškus, daugiausia 10 taškų.

Suma:

VI UŽDUOTIS. Iš sąrašo parinkite šioms žodžiams antonimus.

stultitia, crēber, silentium, exiguus, foedus, gaudium, ~~plenus~~, melior, pāx, dūrus, laetāri, niger, amāre, ultimus, amīcus

Pvz. vacuus	<i>plenus</i>
odisse	<u><i>amāre</i></u>
flēre	<u><i>laetāri</i></u>
albus	<u><i>niger</i></u>
pulcher	<u><i>foedus</i></u>
mollis	<u><i>durus</i></u>
pēior	<u><i>melior</i></u>
proximus	<u><i>ultimus</i></u>
trīstītia	<u><i>gaudium</i></u>
clāmor	<u><i>silentium</i></u>
bellum	<u><i>pax</i></u>

ingēns	<u>exiguus</u>
sapientia	<u>stultitia</u>
rārus	<u>creber</u>
hostis	<u>amīcus</u>

Suma:

Vertinimas: Už kiekvieną teisingai įrašytą žodį 0,5 taško, daugiausia 7 taškai.

VII UŽDUOTIS. Pasirinkite iš sąrašo tinkamus žodžius ir sudarykite žodžių junginius. Išverskite sudarytą žodžių junginį.

apertae, oriēns, ficta, altum, alba, remōtus, vulnus, convīvium, morbus, mortifera, maritimus, clausa, potestās, fidēle, plēna, niger

Pvz. corvus	niger	juodas varnas
arma	<u>mortifera</u>	<u>mirtini ginklai</u>
gravis	<u>morbus</u>	<u>sunki liga</u>
sōl	<u>oriens</u>	<u>kylanti saulė</u>
cor	<u>fidele</u>	<u>ištikima širdis</u>
fabula	<u>ficta</u>	<u>pramanytas pasakojimas</u>
lūna	<u>plena</u>	<u>pilnas mėnulis</u>
portus	<u>maritimus</u>	<u>jūros uostas</u>
portae	<u>apertae</u>	<u>atverti vartai</u>
mare	<u>altum</u>	<u>gili jūra</u>
lētāle	<u>vulnus</u>	<u>mirtina žaizda</u>
rēgālis	<u>potestas</u>	<u>karaliaus valdžia, galia</u>
fēstīvum	<u>convivium</u>	<u>šventinė puota</u>
locus	<u>remotus</u>	<u>tolima, atoki vieta</u>
iānua	<u>clausa</u>	<u>uždarytos durys</u>
columba	<u>alba</u>	<u>baltas balandis</u>

Vertinimas: Už kiekvieną teisingai įrašytą žodį 0,5 taško, už teisingai išverstą žodžių junginį 0,5 taško, daugiausia 15 taškų.

Suma:

VII UŽDUOTIS. Pažymėkite teisingą atsakymą:

- Kurios deivės saloje Odisėjas praleido septynerius metus, prieš grįždamas namo:
  - Pasifajės
  - Medėjos
  - Kirkės
  - Kalipso**
- Kuri deivė Homero epuose yra Dzeuso pasiuntinė:
  - Iridė**
  - Metidė
  - Hebė
  - Tetidė
- Kuris Romos imperatorius išleido ediktą, suteikusį pilietybės teisę visiems laisviesiems imperijos vyrams?
  - Konstantinas
  - Oktavijanas Augustas
  - Teodosijus
  - Karakala**

4. Kolonų supamas vidinis kiemelis romėniškame name vadinamas:
a) triklinijus; b) atrijus; c) peristilis; d) tablinas
5. Kuris iš šių statinių nėra vienas iš 7 senovės pasaulio stebuklų?
a) Faro švyturys; b) Partenonas; c) Egipto piramidės; d) Halikarnaso mausolėjas
6. Kuris iš šių graikų autorių kūrė pasakėčias?
a) Aischilas   b) Aristofanas   c) Aisopas   d) Achilas
7. Kas buvo paskutinysis Romos karalius?
a) Servijus Tulijus   b) Numa Pompilijus   c) Tarkvinijus Senasis   d) Tarkvinijus Išdidusis
8. Kaip vadinosi pagrindinė graikiško miesto aikštė:
a) forumas   b) palestra   c) polis   d) agora
9. Imperatorius Konstantinas perkėlė imperijos sostinę į Rytus ir pavadino ją Konstantinopoliu. Kaip šis miestas vadinosi anksčiau?
a) Babilonas   b) Bizantijas   c) Pergamas   d) Troja
10. Kaip buvęs Konstantinopolis vadinamas dabar?
a) Izmiras   b) Stambulas   c) Ankara   d) Atėnai

Vertinimas: Už kiekvieną teisingą atsakymą 1 taškas (daugiausia 10 taškų).

Suma:

VIII UŽDUOTIS. Perrašykite lotyniškais rašmenimis (transliteruokite) šiuos senosios graikų kalbos žodžius. Pvz.: ΦΥΣΙΣ (φύσις) = physis

ΧΡΟΝΟΣ (χρόνος) = *chronos*

ΑΝΘΡΩΠΙΟΣ (άνθρωπος) = *anthropos*

ΚΟΣΜΟΣ (κόσμος) = *kosmos*

ΛΟΓΟΣ (λόγος) = *logos*

ΗΛΙΟΣ (ήλιος) = *helios*

Vertinimas: Už kiekvieną teisingą atsakymą 1 taškas (daugiausia 5).

Suma: